
El feminisme al PSUC. Els anys setanta i vuitanta del segle XX.
Memòria de dues organitzacions feministes del Baix Llobregat.
Informacions documentades i records personals (1976-1981).

Marta Estruch i Pilar Macià

Barcelona: Institut Català de les Dones i Memorial Democràtic, 2009.

resenyes

ELIONOR SELLÉS

El llibre consta d'una breu introducció, un pròleg, dues parts on es ressenyen les activitats de dues organitzacions feministes del Baix Llobregat i un CD que conté el llibre i permet l'enllaç a la documentació original que s'esmenta en la publicació.

A la introducció s'informa que el llibre forma part d'una àmplia recerca, *El feminisme al PSUC. Els anys setanta i vuitanta del segle XX*. Aquesta recerca és un treball col·lectiu de M. Dolors Calvet, Conxa Comas, Marta Corcoy, Marta Estruch, Anna González, Pilar Macià, Mariona Petit i Laura Tremosa —totes elles militants del PSUC— que han comptat amb la col·laboració de la historiadora Nàdia Varo. La recerca ha estat finançada per la Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de les Dones i del Memorial Democràtic. El grup de recerca ha realitzat una pàgina web molt recomanable (<http://elfeminismeal-psuc.adpc.cat/>) on es pot consultar el resultat del treball col·lectiu.

La publicació se situa en el context polític de la transició de la dictadura a la democràcia. La primera de les dues organitzacions que s'esmenten en el títol, la Comissió Comarcal del PSUC del Baix Llobregat per a l'alliberament de la dona, centra llur activitat des de 1976 fins 1981, i la segona, la Coordinadora Feminista del Baix Llobregat (CFBLL), comprèn des de 1978 fins 1981.

El pròleg és una narració de les autores, un passeig per aquells anys de transició des d'una òptica personal, combinant de manera natural l'espai privat i l'espai públic. Les autores desgranen els esdeveniments de la transició política superposant-hi la memòria de dues

El feminisme al PSUC
Els anys setanta i vuitanta
del segle xx

Treball col·lectiu

joves universitàries compromeses amb el seu temps. Així se succeeixen les vagues obreres del Baix Llobregat, les activitats del moviment veïnal o del jovent de la comarca, rememorant alhora els debats inacabables en unes sales plenes de gom a gom i saturades de fum. Les autores parlen d'elles mateixes, de com van obrir els ulls al món, com el seu desig de canviar les coses les va portar a la militància i, com des de la inquietud personal, des de l'ambició

per assolir un grau més en el coneixement, van arribar a la militància feminista. Com a dones joves que eren, partien d'allò més privat i íntim, el coneixement del propi cos o el gaudi de la sexualitat, per arribar al coneixement de les autores feministes de referència de l'època. La dictadura convertia qualsevol desig de canvi, per petit que fos, en un acte polític i això és el que les dones activistes van entendre immediatament. En primer lloc calia nodrir-se de les noves teories de l'alliberament de la dona que en altres països circulaven amb normalitat des de feia temps.

La militància política al PSUC facilitava la formació i la reflexió teòrica sobre el pensament polític i social i elles van dirigir els seus passos cap el món del feminisme. Era necessari buscar referències, reflexionar, cercar arguments, debatre. Formar-se era armar-se per dins per sortir cap enfora, per bastir la seva militància feminista. Aquesta febre no va quedar només en l'àmbit teòric, va germinar en la Comissió Comarcal del PSUC del Baix Llobregat per a l'alliberament de la dona i, des de l'impuls d'aquesta Comissió, en la creació de la Coordinadora Feminista del Baix Llobregat. Aquestes

dues instàncies van resultar decisives per estendre les noves idees en una societat immersa encara en l'obsoleta moral del règim però que anhelava els canvis tant en l'ordre polític com en l'ordre personal. La tasca d'aquestes dones va ser immensa i, vista des d'avui, imprescindible. La seva acció abasta des d'esplèndides realitats com la del Centre de Planificació i Orientació sexual del Prat de Llobregat, pioner en el seu sector, fins al reconeixement o la reivindicació d'aspectes avui normalitzats com ara l'homosexualitat, el divorci o l'avortament.

El gros del llibre, des de la pàgina 37 fins a la 155, està destinat a donar referència precisa de totes les reunions, actes, campanyes, manifestacions, accions polítiques de tota mena que es van fer en les dues organitzacions feministes abans esmentades. Així ens assabentem de la tasca infatigable d'aquest moviment que ha de parlar de tot amb tothom. A les llibretes de treball queden ressenyades amb puntualitat les preocupacions d'aquesta dones: legislació, educació, planificació familiar, sexualitat, amnistia per a delictes relacionats amb les dones, divisió del treball, món laboral, igualtat salarial i de vida quotidiana i tantes altres coses. Dins de tot aquest devesall de formació, tasques, accions, xerrades i manifestacions que apareixen en aquestes llibretes em quedo amb dues anotacions que, al meu entendre, resumeixen l'es-

perit de l'època: "sexualitat no és maternitat" i "anticonceptius per no avortar, avortament per no morir".

El CD que acompanya el llibre permet enllaçar amb la documentació original que s'indica en el text. Tenir accés a la reproducció d'aquesta documentació és una aportació extremadament valuosa en el seu doble caràcter de document històric i d'expressió de la lluita de les dones. El CD ens permet tenir a les mans, entre altres documents, les notes manuscrites d'una noia que ha de parlar sobre la condició de les dones en un míting del PSUC a Sant Boi de Llobregat uns dies abans de les primeres eleccions democràtiques de 1977, l'article periodístic sobre la contracepció publicat el mes de febrer d'aquell mateix any multat amb dos milions de pessetes o la portada de *Dones en lluita* amb uns esplèndids versos de la poetessa M. Mercè Marçal.

S'ha de celebrar que uns quants anys després de tota aquella activitat, les protagonistes s'hagin decidit a aplegar el que elles mateixes anomenen "informacions documentades i records personals". L'extraordinària coincidència entre els primers passos del feminisme i la sortida de la llarga dictadura franquista fan d'aquesta publicació una magnífica eina per els estudiosos de l'època i un testimoni inexcusable d'aquell temps.